

1. Fylkeskommunens arbeid med klima- og miljømålene

Mulige problemstillinger:

Effekter av klimaendringene og omstilling til lavutslipps-samfunnet representerer ulike typer risiko.

Økonomisk utfordrende å møte nasjonale og lokale klimakrav. Siden 2009 har utslippene i Trøndelag økt, og Trøndelag har størst økning i utslippene. Mulige innfallsvinkler kan være:

- Arbeides det effektivt og målrettet med å nå ulike klima- og miljømål?
- Er akvakulturforvaltningen innrettet på en effektiv og hensiktsmessig måte?
- Hvordan løses de mange interessemotsetningene knyttet til arealbruk og ivaretagelse av naturmangfold?
- I hvilken grad er klima, miljø, naturmangfold m.m. ivaretatt i fylkeskommunens planer, prosjekter, drift og saksbehandling?
- Er klimakonsekvenser tilstrekkelig utredet før politiske vedtak fattes?
- Vurderes måloppnåelse gjennom samarbeid på tvers av enheter/avdelinger?

Innspill

Fra revisjonen

Nye områder for klimatilpasning utfordrer drift og beredskap.

Klimaendringer gir økt risiko for ekstremvær, flom, skred og andre hendelser som påvirker fylkeskommunens tjenesteproduksjon, infrastrukturs og samfunnsansvar.

Særlig innen samferdsel, fylkesvegnett, kollektivtransport, bygningsmasse kan det bli konsekvenser for drift, vedlikehold og sikkerhet

Fra fylkesdirektør

Klimarisiko: uvær og styrtregn Energibehov i Trøndelag: prioritering av energi

Næringslivet:

- ✓ risiko ved uforutsatte hendelser
- ✓ aktør i beredskapssammenheng
- ✓ mangel på kompetanse og arbeidskraft

Utvalgets innspill/vurderinger

Sees i sammenheng med beredskap.

2. Beredskapsarbeidet

Uforutsette hendelser inntreffer stadig oftere. Det er mer krevende å være forberedt til enhver tid. I den sammenhengen er det viktig å vite om fylkeskommune ivaretar sin beredskapsplikt innen hele spekteret av kriser.

I en forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om fylkeskommunens beredskapsarbeid er i samsvar med gjeldende regelverk og om de har klare ansvarsområder. Det kan være relevant å undersøke om fylkeskommunen har nødvendig oppmerksomhet på forebygging, håndtering av situasjoner og øvelser, samt evaluering og rapportering.

Innspill

Revisjon

Klimaendringer kan gi ekstremvær, flom, skred og andre hendelser som kan påvirke fylkeskommunens tjenesteproduksjon, infrastruktur og samfunnsansvar. Særlig innen samferdsel, fylkesvegnett, kollektivtransport og bygningsmasse.

-Er klima- og sårbarhetsanalyser integrert i planlegging og prioriteringer?

Beredskap i et urolig verdensbilde.

-Er beredskapsplanverk, ansvarsavklaringer, øvelser og samordning med statlige og kommunale aktører er tilstrekkelig utviklet og oppdatert?

-Er klima- og sårbarhetsanalyser integrert i prioriteringer og planlegging?

-Endrede sikkerhetspolitiske rammebetingelser og forsvarets tilstedeværelse kan gi behov for tilpasninger i samferdselsinfrastruktur og annen offentlig tilrettelegging.

Beredskap på tvers av områder

Fra fylkesdirektør

Et geopolitiske klima påvirker også regionalt, hevet trusselnivå

✓ **Behov for mer fokus på, og bruk av ressurser på samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap**

✓ **Hevet grunnsikring på fylkeshusene ✓ Opplæring og øvelser på skolene (PLIVO)**

3. Fylkeskommunens samhandling med AtB

AtB er et heleid fylkeskommunalt selskap. Organiseringen stiller krav til fylkeskommunen som eier og til AtB som selskap. Det må være en god rolleforståelse og en god samhandling mellom disse for en tilfredsstillende måloppnåelse og effektiv utnyttelse av ressursene.

- Det er behov for å gjennomføre løpende tilpasninger, og det er en risiko for at samhandlingen ikke fungerer godt nok.
- Det er/har vært utfordringer knyttet til blant annet skoleskyssordningen og hvordan AtB ivaretar krav til universell utforming. Det gjelder også hensynet til de reisende på lengre turer, blant annet med tanke på mulighet for toalett på busser.
- Det er et stort spenn av risikoer i selskapet. Det kan f.eks. være av økonomisk og omdømmemessig karakter, som kan bli vesentlig for fylkeskommunen som eier av selskapet.

Mulige innfallsvinkler kan være:

- Har fylkeskommunen et godt og effektivt samspill med AtB, som sikrer måloppnåelsen?
- Ivaretas sikkerheten ved skoleskyssen på en tilfredsstillende måte?
- I hvilken grad oppfyller AtB de krav som stilles til universell utforming av informasjon?
- I hvilken grad oppfyller AtB de krav som reisende har til blant annet toalettfasiliteter?
- Ivaretar og oppfyller fylkeskommunen sine forpliktelser gjennom miljøpakkesamarbeidet?
- Hvordan løses eventuell motstrid mellom de forpliktelser fylkeskommunen har for å nå nullutslippsmålet og vedtak som støtter opp under AtB sitt kundegrunnlag?

Innspill

Fylkesdirektøren

Ser gjerne at denne gjennomføres

4. Måloppnåelse og evaluering av fylkessammenslåingen

Trøndelag fylkeskommune ble vedtatt sammenslått 14. desember 2017. En forvaltningsrevisjon kan vurdere om fylkeskommunen har oppnådd de forventede effektene ut fra intensjonsplanen, og om det er behov for forbedringer i organisasjonen. Revisjonen skal være utfyllende i forhold til PwC-rapporten som ble gjennomført i 2022.

Mulige innfallsvinkler kan være:

- Hvordan er måloppnåelsen innen utvalgte områder?
- Hvilke effekter har sammenslåingen gitt?
- Er det en effektiv drift med likhet i tjenestetilbudet i Trøndelag innen utvalgte områder?
- Hvordan følger administrasjonen opp saker fra fylkesting og utvalg?

Utvalgets innspill/vurderinger

En evaluering av målene for sammenslåingen bør gjennomføres i slutten av perioden.

5. Fylkeskommunens overordnede bærekraftsmål

Trøndelagsplanen strekker seg langt fram i tid. Planen definerer regionens felles overordnede mål fram mot Trøndelagsplanen skal være førende for alle andre planer og strategier i Trøndelag. Planen flere gjennomgående tema, som livskraftige distrikter, folkehelse og klima, miljø og det grønne skiftet. Bærekraft er en overordnet føring. Planen er delt i tre temaområder:

- Bolyst og livskvalitet
- Senterstruktur og kommunikasjoner
- Kompetanse, verdiskaping og naturressurser

Mulige innfallsvinkler:

- I hvilken grad har Trøndelagsplanens overordnede mål vært førende for planer som er vedtatt?
- I hvilken grad bidrar Bærekraftsforumet for at Trøndelagsplanens føringer blir iverksatt?

Sekretariatet

Er denne mer viktig nå fordi det presses av økonomi, demografi og økt sikkerhetspolitisk risiko?
Kan også sees i sammenheng med samhandling med kommunene?

Utvalgets innspill/vurderinger

Orientering for å se i sammenheng med klima- og miljømål

6. Demografiske endringer

Den demografiske utviklingen gir utfordringer for tjenestetilbudet når de store kommunene vokser på bekostning av mindre kommuner. Det er en risiko for dimensjonering og utvikling av tjenestetilbudet, særlig når det gjelder skoletilbudet med nærskoleprinsippet og fritt skolevalg. Hvordan påvirker demografiske endringer fylkeskommunens drift og befolkningens tjenestetilbud?

Den demografiske utviklingen betyr også mye for organiseringen av tannhelsetjenesten. Mulige innfallsvinkler for skoletilbudet kan være:

Skoletilbudet er ulikt i fylket. Bortfall av fagfelt og færre muligheter for valgfrihet gir ulike utfordringer for skolene, og det kan være en utfordring å gi et likt skoletilbud.

- Hvordan påvirker klassestørrelse, linjevalg og demografiske ulikheter utdanningstilbudet og mulighetene til et likt skoletilbud i hele fylket?
- Er nettskoletilbudet et likeverdig tilbud, og blir lovkrav om oppfølging ivaretatt?
- Vurdering av sammenslåingsprosessene til Johan Bojer vgs. og Guri Kunna vgs. Har sammenslåingsprosessene gitt de vedtatte effektene?
- I hvilken grad har politiske vedtak bidratt til mindre ressursbruk, bedre skoletilbud og bedre resultater?

Innspill

Fra fylkesdirektør

Omstillinger; herunder effektivitet, omfang og bredde på tjenestetilbud samt struktur

Utdanning:

Reduksjon i 16-18 åringer ✓ Utfordringene øker i løpet av økonomiplanperioden ✓ Nødvendig med strukturelle endringer

Demografiutfordringer i fylket:

✓ risiko for mangelfulle kommunale tjenester ✓ risiko for manglende kompetanse og rekruttering i små kommuner

Sekretariatet

Innspill fra fylkesdirektør om økte behov for areal på skoler i punkt 2 kan sees i sammenheng?

Utvalgets innspill/vurderinger

Fortløpende vurdere hvordan dette kan tas tak i

7. **Vedlikeholdsetterslep**

Gode systemer for vedlikehold når det kommer til eiendomsforvaltning og veg er en forutsetning for ivaretagelse av ansvaret. Det er et vedlikeholdsetterslep på disse områdene, som kan ha konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. En stor bygningsmasse og mye veg som skal vedlikeholdes og oppgraderes, belaster fylkeskommunens økonomi. Endringer i klimaet medfører hyppigere vedlikehold eller oppgradering. Hva blir konsekvensene for vedlikehold med endrede klimaforhold?

Innspill

Fra revisjonen

Økende standard- og vedlikeholdsetterslep på fylkesvegnettet i forsterket av klimaendringer, økt trafikkbelastning og svekket bæreevne kombinert med begrenset handlingsrom for vedlikehold begrenset på grunn av stramme økonomiske rammer.

Sekretariatet

Bør dette sees i sammenheng med beredskap?

Utvalgets innspill/vurderinger

Er godt kjent i fylkestinget

8. Internkontroll

Fylkeskommunen jobber med å implementere et helhetlig system for internkontroll med bistand fra KPMG. En forvaltningsrevisjon i slutten av perioden kan evaluere om det er etablert hensiktsmessige prosedyrer og system.

Mulige innfallsvinkler kan være:

- Har fylkeskommunen et helhetlig system for internkontroll som er hensiktsmessig innrettet?
- Er det etablert et hensiktsmessig avvikssystem som gir forbedringer, og med hensiktsmessig ressursbruk?
- Er det gode systemer for rapportering av avvik, og i hvilken grad brukes disse systemene?
- Blir avvik sett på som et grunnlag for læring og forbedring?

Sekretariatet

Prioriteres ned.

Utvalgets innspill/vurderinger

Bør gjennomføres i neste periode

9. Skolenes arbeid med utenforskap

Utenforskap er en av våre største utfordringer, og skolene er viktige arenaer for mestring og inkludering. En forvaltningsrevisjon av hvordan det arbeides med å hindre utenforskap i skolene, kan belyse læringspunkter for videre utvikling av arbeidet. Det kan sees i sammenheng med psykososialt læringsmiljø. Et mulig spørsmål kan være hvordan føringene for de videregående skolenes arbeid med å bidra til en inkluderende russetid i Trøndelag etterleves.

Sekretariatet

Sammenheng med innspill til forvaltningsrevisjon avbrudd videregående opplæring

Spørsmål om inkluderende russetid har mindre aktualitet?

Utvalgets innspill/vurderinger

Orientering